

Таким чином, облік у туроператора та турагента відрізняється, що пов'язано в першу чергу з особливостями їх діяльності, оскільки туристичний оператор займається комплектуванням турпродуктів, а туристичний агент лише придбає готовий туристичний продукт у туроператора та не має права самостійно їх виготовляти.

Список літератури:

1. Рошко Н.Б. Особливості обліку туристичних послуг, обумовлені специфікою туристичної діяльності [Електронний ресурс] / Н.Б. Рошко // Збірник наукових праць “Економічні науки”. – 2010. – Вип. 6. – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpen/2010_6/20_OsOT.pdf
2. Наказ Держтурадміністрації № 50 від 06.06.2005 р. «Про затвердження порядку оформлення ваучера на надання туристичних послуг і його використання», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 18.07.2005 р. за № 765/11045
3. Наказ Держтурадміністрації № 896 від 11.11.2013 р. «Про внесення змін до наказу Державної туристичної адміністрації України від 06 червня 2005 року № 50», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 26.11.2013 р. за № 2012/24544

Варчук О.А.

ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Витрати це один з найважливіших показників, який впливає на формування фінансового результату діяльності підприємства, тому дуже велике значення має дослідження впливу факторів що впливають на витрати.

Під «фактором» у економіці розуміють – істотне об'єктивне причинне явище або процес у виробництві, під впливом якого змінюється рівень його ефективності [1]. Щоб визначити рівень впливу кожного фактору на витрати, необхідно їх обґрунтувати та класифікувати за різними ознаками.

На витрати підприємства впливає багато факторів, ці фактори мають різні класифікаційні ознаки, вони можуть бути взаємопов'язані між собою та мати різну ступінь впливу на витрати.

Вивчаючи економічну наукову літературу можливо зробити висновок, що існує багато факторів, але найбільш розповсюджена класифікація – це розподіл факторів на внутрішні та зовнішні (Таблиця 1).

Таблиця 1. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на витрати підприємства

Автор	Фактори впливу	
	зовнішні (фактори, що не залежать від діяльності підприємства)	внутрішні (фактори, що залежать від діяльності підприємства)
1	2	3
Грінченко А.В., [2]	– система державного регулювання; стан галузі; – привабливість ринку; – стан ринку факторів виробництва; – темпи інфляції в країні; – рівень конкуренції; – кон'юктура споживчого ринку; – соціальні норми; – політичні норми;	– розмір підприємства; – обсяг виробництва; – структура виробництва; – обсяг реалізації; – частка змінних витрат; – частка постійних витрат; – спеціалізація підприємства; – швидкість обігу товарів; – ефективність використання основних

Продовження таблиці 1

1	2	3
	<ul style="list-style-type: none"> – громадські та регульовані норми; – ціни на ресурси; – тарифи на паливо, енергію та зв'язок; – рівень мінімальної заробітної плати; – норми амортизаційних відрахувань; – система оподаткування та відрахування; – територіальне розміщення; – погодні умови 	<ul style="list-style-type: none"> фондів; – ефективність використання трудових ресурсів; – ефективність використання капіталу; – технологічний рівень виробництва; – особливості продукції; – стадія життєвого циклу підприємства; – місія підприємства; – цілі підприємства; – розвиток та введення нових виробництв; – корпоративна культура; – управління виробництвом; – інтереси керівництва
Курило О.Б., [3]	<ul style="list-style-type: none"> – цінові (ціни на ресурси, які купує та використовує підприємство); – науково-технічні (покращення якості виробничих ресурсів, які використовуються у даній галузі економіки); – правові (законодавчо встановлені рівні деяких видів витрат підприємства, зокрема витрат, пов'язаних із соціальним страхуванням та додержанням екологічних, протипожежних, санітарних та інших нормативів) 	<ul style="list-style-type: none"> – продуктові (натуральні обсяги виготовлення продукції підприємством, її номенклатура та асортимент); – ресурсні (наявні на підприємстві обсяги трудових, технічних, матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів); – техніко-технологічні (норми витрачання матеріальних ресурсів на одиницю продукції, продуктивність обладнання, трудомісткість продукції тощо); – організаційно-управлінські (рівень організації виробництва та праці, постачання матеріалів та збуту продукції, заохочення працівників тощо)
Наволокіна А.С., [4]	<ul style="list-style-type: none"> – темпи інфляції в країні; – рівень розвитку окремих сегментів товарного ринку; – система державного регулювання; – стан ринку факторів виробництва; – кон'юнктура споживчого ринку 	<ul style="list-style-type: none"> – обсяг виробництва і реалізації продукції; – склад продукції, що виробляється та реалізується; – доля змінних та постійних витрат; – спеціалізація підприємства; – швидкість обігу товарів; – стан і ефективність використання основних фондів; – стан і ефективність використання трудових ресурсів; – стан і ефективність використання капіталу

Отже, на витрати підприємства впливають зовнішні та внутрішні фактори. Зовнішні фактори не залежать від підприємства, тому зменшити їх вплив на витрати дуже важко. Внутрішні фактори, навпаки, залежать від підприємства та ними слід керувати з метою управління витратами.

Список літератури:

1. Давидович І. Є. Управління витратами: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
2. Грінченко А.В. Класифікація факторів впливу на витрати підприємства // Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. Випуск 27, том 1 (за заг. ред. проф. Єханурова Ю.І., Шегди А.В.) – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 392-398 с.
3. Курило О.Б. Механізм управління витратами машинобудівних підприємств // Економічний простір – Національний університет "Львівська політехніка", 2011 р. – № 45 – 269-279 с.
4. Наволокіна А.С. Удосконалення класифікації факторів, що впливають на витрати підприємств ресторанного господарства // Вісн. Міжнар. Слов'ян. ун-ту. Сер. екон. науки. – 2005. – 8, № 1-2. – С. 56-58.